

ВИСНОВКИ

**експертної комісії Міністерства освіти і науки України
за результатами проведеної первинної акредитаційної експертизи освітньо-
професійної програми Фінанси та облік в підприємстві зі спеціальності 072
Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та
адміністрування за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у Сумському
державному університеті**

Згідно з п. 2 розділу XV Закону України «Про вищу освіту», Постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 року № 978, Наказом МОНУ від 13.06.2012 р. № 689, Ліцензійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затвердженими Постановою КМУ № 1187 від 30.12.2015 р., та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 478-л від 07.05.2019 р. «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Голова комісії:

Хрущ Ніла Анатоліївна, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, професор

член комісії:

Петренко Людмила Анатоліївна, доцент кафедри економіки та підприємництва Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», кандидат економічних наук, доцент

У період з 27 травня по 29 травня 2019 року безпосередньо в навчальному закладі розглянула подану акредитаційну справу і матеріали Сумським державним університетом (СумДУ) та провела перевірку відповідності державним вимогам провадження освітньої діяльності з підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

У ході перевірки експертна комісія ознайомила з організацією освітнього процесу, його навчально-методичним забезпеченням, оцінила рівень знань студентів з циклів загальної та професійної підготовки навчального плану, проаналізувала науково-педагогічний потенціал, організацію наукових досліджень, перевірила стан матеріально-технічної бази університету.

За результатами експертної перевірки комісія констатує:

- перевірено наявність оригіналів засновницьких документів;
- перевірено відповідність матеріально-технічної бази університету та інформаційного забезпечення;
- розглянуто документацію щодо навчально-методичного та кадрового забезпечення;
- залучено і вивчено матеріали самоаналізу освітньої діяльності підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

Н.А. Хрущ

страхування», підготовлені випусковою кафедрою фінансів і підприємництва;

- здійснено аналіз ККР з дисциплін циклу загальної підготовки з дисциплін гуманітарної і соціально-економічної підготовки («Іноземна мова», «Українознавство з комунікативним курсом української мови», «Філософія»), з дисциплін природничо-наукової підготовки («Фінанси», «Статистика», «Менеджмент», та циклу професійної підготовки («Корпоративні фінанси», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий аналіз»), проведених у процесі самоаналізу;

- проведено наради та співбесіди з викладачами, працівниками та студентами Сумського державного університету.

На підставі вивчення навчально-методичного, інформаційного, матеріально-технічного, кадрового забезпечення та визначення рівня підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» експертною комісією встановлено наступне:

1. Загальна характеристика ЗВО і спеціальності

Повна назва і адреса навчального закладу – Сумський державний університет Міністерства освіти і науки України; м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, тел. (0542) 640-499, факс (0542) 334-058.

Університет функціонує на підставі:

- 1) Постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 1993 р. № 646 про створення СумДУ на базі Сумського фізико-технологічного інституту;
- 2) Статуту Сумського державного університету, прийнятого загальними зборами трудового колективу, затвердженого Міністерством освіти і науки України 16.06.2015 р.;
- 3) Свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи А00 № 111909 від 13.02.1998 р.;
- 4) Виписки з Єдиного Державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ЄДРЮФОП) від 14.07.2015 р. за № 20872614;
- 5) Довідки про внесення навчального закладу до Державного реєстру вищих навчальних закладів України від 21.08.2012 р. № 19-Д-189.

Сумський державний університет провадить освітню діяльність з підготовки здобувачів вищої освіти на підставі та у відповідності до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

Університет веде історію з 1948 року в якості відокремленого структурного підрозділу інших ЗВО, у тому числі як філії Харківського політехнічного інституту, на базі якої у 1990 році створено Сумський фізико-технологічний інститут, який у 1993 році був реорганізований у Сумський державний університет.

Очолює Сумський державний університет ректор – кандидат технічних наук, професор Васильєв Анатолій Васильович.

На сьогодні у навчальному комплексі університету навчається понад 14 тисяч

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

осіб за різними формами навчання (освітньо-кваліфікаційні рівні та освітні ступені молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста та бакалавра) за 51 спеціальністю з 23 галузей знань. Здобувають освіту близько 1 400 іноземних студентів із майже 50 країн світу. В університеті передбачена можливість безперервного англomовного навчання. На базі кафедри військової підготовки СумДУ здійснюється навчання за програмою підготовки офіцерів запасу для студентів закладів вищої освіти Сумської області та інших регіонів України.

У Сумському державному університеті працюють близько трьох тисяч співробітників, серед яких члени-кореспонденти НАН України, державних галузевих академій, а також закордонних та міжнародних академій, лауреати державних, міжнародних та зарубіжних нагород, відзнак та премій, почесні професори (доктори) зарубіжних університетів. Серед штатного академічного складу університету понад 200 осіб мають 5 та більше публікацій, які обліковуються базами Scopus та (або) Web of Science. Безпосередньо в базовому ЗВО освітньо-науковий процес забезпечують 878 штатних науково-педагогічних працівників (з яких 86 % мають вчені звання та наукові ступені – 124 докторів наук, професорів та 629 кандидатів наук, доцентів).

Діють докторантура за 14 спеціальностями та аспірантура за 23 спеціальностями, працюють спецради із захисту дисертацій. Здійснюється подвійне керівництво аспірантами зарубіжними вченими та науковцями СумДУ.

Сумський державний університет – високореєтинговий заклад вищої освіти, який посідає лідерські позиції (1-7 місця) серед українських університетів за світовими рейтингами QS World University Rankings, Webometrics, U-Multirank, SCImago Institutions Rankings, UI GreenMetric та іншими. Університет входить до каталогів кращих дослідницьких університетів світу від Шанхайського рейтингу (Academic Ranking of World Universities) та рейтингу Times Higher Education (THE).

За кількістю призових місць у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт Сумський державний університет має найвищий показник, а за кількістю призових місць у Всеукраїнських олімпіадах з навчальних дисциплін, напрямів підготовки, спеціальностей знаходиться у лідерах серед вишів України.

До складу української збірної на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні увійшли три студенти і бакалавранти, а на XXII зимових Олімпійських іграх у Сочі – шість студентів і бакалаврантів СумДУ. На цих іграх вони здобули золоті медалі у естафетній гонці з біатлону, бронзові медалі у боксі та біатлонному спринті.

Університет є активним у міжнародному академічному та науковому співробітництві, постійним партнером у спільних проектах у рамках міжнародних грантових програм Європейського союзу (Tempus, Erasmus Mundus, Jean Monnet, Erasmus+, Horizon 2020), Програми розвитку ООН, Британської ради, Світового банку, двосторонніх наукових і дослідницьких проектах, грантах приватних фондів. Університет є членом 22 найбільш авторитетних академічних асоціацій та спільнот світу, здійснюється довгострокове співробітництво з більш ніж 220 партнерами з близько 50 країн світу. Щорічно реалізується понад 200 грантових проектів.

Таким чином, комісія констатує: подані на акредитаційну експертизу установчі та реєстраційні документи, які забезпечують правові основи діяльності закладу вищої освіти, зокрема з підготовки бакалаврів освітньо-професійної

програми «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» є достовірними і відповідають чинним акредитаційним вимогам.

2. Формування контингенту студентів

В університеті підготовка здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» здійснюється в межах спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідно до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України (ліцензовані обсяги спеціальності складають – 750 осіб). Спеціальність в цілому акредитована на термін до 01.07.2019 р., сертифікат про акредитацію серії НД № 1983389 від 24 травня 2017 р.

Формування контингенту студентів здійснюється відповідно до «Правил прийому до Сумського державного університету», розроблених на підставі «Умов прийому до вищих навчальних закладів України» та згідно з ліцензованими обсягами підготовки здобувачів.

Для реалізації профорієнтаційної роботи в університеті діє мережа підготовчих курсів та профільних класів з підготовкою за інтегрованими навчальними планами, працює підготовче відділення для іноземних громадян, учнівська молодь залучається до наукової, спортивної та культурно-масової роботи в університеті.

Накопичений багаторічний досвід співробітництва із підприємствами ефективно використовується університетом при формуванні змісту освіти. У СумДУ запроваджено новий інноваційний механізм формування та моніторингу освітніх програм за участі Експертних рад роботодавців за всіма бакалаврськими та магістерськими програмами. З метою інтеграції практичної діяльності у освітньо-науковий процес діють філії та клінічні бази кафедр на підприємствах, у організаціях та установах регіону. На базі потужних підприємств регіону діють навчально-науково-виробничі комплекси. Працюють спільні з провідними підприємствами навчально-наукові центри та лабораторії.

Постійно здійснюється моніторинг потреби у випускниках відповідного профілю на підприємствах, в установах і організаціях м. Суми і Сумської області. З урахуванням особливостей попиту у фахівців розробляються теми бакалаврських робіт та тематика науково-дослідної роботи студентів.

Профорієнтаційна роз'яснювальна робота, що проводиться серед учнів навчальних закладів, дає можливість орієнтувати до вступу в університет добре підготовлених випускників закладів загальної середньої освіти. Профорієнтаційна робота проводиться під час районних та обласних олімпіад, зустрічей з учнями старших класів шкіл та коледжів. Традиційно у жовтні місяці проводиться день відкритих дверей Навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького, у квітні – університету, коли абітурієнти мають змогу докладно ознайомитися зі змістом підготовки зі спеціальності та умовами навчання.

Якісні і кількісні показники прийому студентів наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Кількісні та якісні показники формування контингенту здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр за освітньою програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

№ з/п	Показники	Роки*		
		2016	2017	2018
1	2	3	4	5
1	Ліцензований обсяг спеціальності**:			
	за ступенем «бакалавр»	750	750	750
	за ступенем «магістр»	400	400	400
	за ступенем «доктор філософії»	46	46	46
2	Прийом студентів за освітньою програмою, всього	95	34	57
	з них:			
	денної форми навчання:	53	22	12
	- з нормативним терміном навчання	43	14	9
2.1	у т.ч. за держзамовленням	27	4	6
	- зі скороченим терміном навчання та на старші курси з нормативним терміном навчання	10	8	3
	у т.ч. за держзамовленням	10	8	3
	заочної форми навчання:	42	12	45
	- з нормативним терміном навчання	9	7	12
2.2	у т.ч. за держзамовленням	3	2	7
	- зі скороченим терміном навчання та на старші курси з нормативним терміном навчання	23	5	33
	у т.ч. за держзамовленням	2	0	0
3	Контингент студентів за освітньою програмою, всього	85	113	152
	з них:			
	– денної форми навчання	53	76	81***
	в т.ч. за держзамовленням	37	49	58
	– заочної форми навчання	32	37	71***
	в т.ч. за держзамовленням	5	6	15

* – перший прийом здобувачів вищої освіти за спеціальностями Переліку 2015 року відбувся у 2016 році

** – відповідно до Відомостей про право здійснення освітньої діяльності зазначено ліцензований обсяг на кожному курсі навчання

*** Студентка Карачун Д.А. переведена на заочну форму навчання з 02.03.2019 р. (Наказ № 0274-III від 07.02.2019 р.)

Наведені дані показують зростання загального контингенту студентів за освітньо-професійною «Фінанси та облік в підприємстві», яке в основному відбувається завдяки стабільному обсягу прийому студентів.

Викладене дозволяє зробити висновок, що СумДУ приділяє належну увагу формуванню контингенту студентів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві». Формування здійснюється в межах ліцензованого обсягу прийому відповідно до потреб м. Суми та Сумської області, а також інших регіонів України.

Висновок. Формування контингенту студентів першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» у Сумському державному університеті проводилось щорічно відповідно до законодавства.

Голова експертної комісії

Карачун

Н.А. Хрущ

Рівень та напрями профорієнтаційної роботи є достатньо ефективними, що забезпечують формування якісного складу студентів. Наявний контингент студентів не перевищує ліцензований обсяг.

3. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності

Організація освітнього процесу в Сумському державному університеті здійснюється відповідно до вимог нормативних та інструктивних документів Міністерства освіти і науки України.

Освітньо-професійна програма бакалавра «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» базується на компетентнісному підході, містить чітко визначені програмні результати навчання і узгоджена з вимогами Національної рамки кваліфікацій.

Концептуальні засади освітнього процесу реалізовані в базових навчальних планах стосовно переліку та змісту навчальних дисциплін, переліку кваліфікаційних знань і умінь бакалавра, розподілу навчального часу у кредитах ЄКТС. Навчальний план підготовки бакалаврів за ОПП «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» затверджений в установленому порядку та відповідає за сукупністю вимог обов'язковому змісту та ступеню підготовки.

Організаційне та методичне забезпечення освітнього процесу з усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом бакалавра, регламентовано робочими програмами. Робочі програми містять виклад конкретного змісту навчальних дисциплін, послідовність, організаційні форми вивчення, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу, інформаційні ресурси в Інтернеті. Робочі програми дисциплін щорічно переглядаються, корегуються, та затверджуються у встановленому порядку.

Експертна комісія встановила наявність робочого навчального плану, графіку навчального процесу, розкладу занять, розроблених робочих програм, які містять мету і завдання курсу, перелік знань і умінь, тематичний план, зміст курсу з темами, теми практичних, семінарських занять, регламент самостійної роботи студентів, перелік контрольних запитань, критерії оцінювання, перелік рекомендованої літератури, які оформлені та затверджені згідно з встановленими вимогами.

Досвід професійної діяльності студенти набувають у процесі проходження практик, які проводяться згідно програми практики на провідних підприємствах, в установах та організаціях регіону. Рекомендації замовників кадрів враховуються випусковою кафедрою при визначенні тематики кваліфікаційних бакалаврських робіт та наукової роботи студентів.

На 4 курсі у 8 семестрі студенти проходять переддипломну практику протягом 4 тижнів. Під час практики студенти вивчають організаційну структуру фінансових підрозділів підприємств та організацій, відділів, їх функціональне призначення, особливості роботи фінансових менеджерів, аналітиків, консультантів, підбирають матеріал для кваліфікаційних бакалаврських робіт. Після проходження практики студенти готують звіт та захищають його.

Якість навчання студентів контролюється кафедрою шляхом поточних контрольних заходів, захистів курсових робіт, виконання домашніх завдань, проведення семестрових атестаційних заходів, перевірки залишкових знань при проведенні контрольних зрізів рівня підготовки, а також шляхом опитування студентів два рази на рік про якість забезпечення освітнього процесу.

При написанні кваліфікаційної роботи бакалавра студенти використовують розроблені випусковою кафедрою методичні матеріали, що підвищує якість виконання роботи.

Якість підготовки бакалаврів оцінюється Державною екзаменаційною комісією за результатами виконання і захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт. Усі бакалаврські роботи студентів перевіряються на плагіат та розміщуються в інституційному репозитарії СумДУ. Під час захисту студент демонструє результати своїх досліджень у вигляді доповіді за допомогою мультимедійної презентації, відповідає на запитання членів комісії.

Експертна комісія перевірила, що всі нормативні навчальні дисципліни забезпечені завданнями для проведення комплексних контрольних робіт. Організована тісна взаємодія випускової кафедри фінансів і підприємництва з кафедрами, які забезпечують викладання дисциплін навчального плану з циклу загальної підготовки. Кафедрою передбачений механізм оновлення змісту програм відповідно до змін законодавчої бази, науково-технічних досягнень, змін потреб ринку праці.

Висновок. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що організація освітнього процесу та його навчально-методичне забезпечення відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

4. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Кадровий потенціал Сумського державного університету дозволяє проводити підготовку здобувачів вищої освіти на достатньо високому рівні.

Безпосередньо в базовому ЗВО освітньо-науковий процес забезпечують 878 штатних науково-педагогічних працівників (з яких 86 % мають вчені звання та наукові ступені – 124 докторів наук, професорів та 629 кандидатів наук, доцентів). Серед академічного складу СумДУ – академіки та член-кореспонденти НАН України, державних галузевих академій, а також закордонних та міжнародних академій, лауреати державних, міжнародних та зарубіжних нагород, відзнак та премій, почесні професори (доктори) зарубіжних університетів.

Активно здійснюється підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів. За останні три роки співробітниками СумДУ захищено 29 докторських (у тому числі у 2017 році – 9) та 194 кандидатських дисертацій (у тому числі у 2017 році – 42).

Представниками академічного складу університету щорічно видається близько 1,5 тисячі статей, з яких близько 250 – у співавторстві зі студентами (щорічно понад 400 статей видається у зарубіжних виданнях), близько 300 найменувань навчально-методичної літератури, понад 2,5 тисячі тез доповідей (у тому числі понад 1,5 тисячі

тез за участю студентів). СумДУ, за даними Державної служби інтелектуальної власності, традиційно входить до Топ-30 університетів України з найвищою винахідницькою активністю.

Серед штатного академічного складу університету понад 200 осіб мають 5 та більше публікацій, які обліковуються базами Scopus та (або) Web of Science Core Collection. Станом на жовтень 2018 року за публікаціями, які обліковуються базою даних Scopus, індекс Гірша університету становив 34 (понад 2 тисячі публікацій та більше 10,5 тисяч їх цитувань), а за публікаціями, які обліковуються наукометричною базою Web of Science індекс Гірша СумДУ становив 34, (кількість публікацій – понад 1,6 тисячі, а їх цитувань – близько 9,5 тисячі). Університет традиційно займає високі позиції серед українських вишів та наукових установ у науково-метричних ранжуваннях за показниками публікаційної активності, якості публікацій та інтенсивності їх цитувань у Google Scholar, Scopus, та Web of Science.

Кадрова політика та механізми її реалізації визначаються Перспективним планом роботи з кадрового забезпечення діяльності та іншими документами нормативної бази системи управління якістю діяльності університету, визначають стратегію розвитку кадрового потенціалу та формування кадрового резерву, і якими формалізовано: процедури та вимоги до компетентності викладачів, систему мотивації професорсько-викладацького складу, систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів тощо.

Процедури та критерії визначення відповідної кваліфікації, фахового рівня, результатів діяльності професорсько-викладацького складу деталізовані у Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДУ та укладення з ними трудових договорів (контрактів). Цей Порядок передбачає оцінку ефективності роботи у попередній період, у тому числі, відповідно до вимог Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та диференціює терміни дії наступного контракту. Відповідна інформаційна довідка відіграє роль аналога академічного кейсу викладача.

З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації науково-педагогічних працівників в університеті запроваджено ряд конкурсів, у тому числі конкурс педагогічних інновацій, конкурс з застосування власних мобільних пристроїв у навчальному процесі, експеримент з апробації моделей змішаного навчання, конкурс «Кращий викладач очима студентів» та інші.

Завідувач кафедри фінансів і підприємництва – Боронос Володимир Миколайович, професор, кандидат економічних наук, який є лауреатом премії ім. академіка Проскури. Боронос В.М. - академік Академії підприємництва та менеджменту України, член-кореспондент Міжнародної академії інформатизації. У 2010-2014 рр. Боронос В.М був членом Науково-методичної комісії за напрямом «Фінанси і кредит» Міністерства освіти і науки України. Боронос В.М. є керівником та виконавцем науково-дослідних робіт, що виконуються в рамках наукових досліджень кафедри фінансів і підприємництва, активно працює з аспірантами та студентами. Під керівництвом Бороноса В.М. захищено 7 кандидатських дисертацій.

Штатний професорсько-викладацький склад кафедри становить 29 викладачів, 4 (14%) – доктори наук, професори, 1 (3,5%) – доктори наук, доценти, 1 (3,5%) –

кандидат наук, професор, 2 (7%) - доктори філософії (іноземні викладачі), 12 (41%) – кандидати наук (доктори філософії), доценти, 7 (24%) – кандидати наук (доктори філософії) 2 (7%) - викладачі без наукового ступеня. Слід зазначити, що 25 викладачів кафедри (86%) мають більше 10 років педагогічного стажу.

У підготовці бакалаврів задіяні науково-педагогічні працівники, які мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень професійної та наукової активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів, перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов. Регулярно та своєчасно проводиться підвищення кваліфікації викладачів у відповідності зі складеними та затвердженими планами. За останні п'ять років усі викладачі кафедри підвищили свою кваліфікацію шляхом захисту докторських та кандидатських дисертацій, стажування в інших ЗВО, підприємствах, організаціях та проходження курсів підвищення кваліфікації.

Протягом останніх п'яти років викладачами кафедри фінансів і підприємництва захищено 3 кандидатських дисертації (Тютюнник І.В., Гуменна Ю.Г., Шкодкіна Ю.М.) та 2 докторські дисертації (Захаркін О.О., Пересадько Г.О.). На даний час при кафедрі фінансів і підприємництва навчається 1 докторант, 16 аспірантів та 2 здобувачі. Випускники аспірантури в переважній більшості залишаються працювати на кафедрі фінансів і підприємництва. Наукова робота дає перспективи для кадрового росту і розширення викладацького складу.

Склад групи забезпечення зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» сформовано з науково-педагогічних працівників, які працюють в університеті за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності. Частка тих, хто має науковий ступінь або вчене звання складає 100 %, а частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора складає 36 % (розрахунок зроблено для найвищого рівня доктора філософії, за яким фактично провадиться освітня діяльність за даною спеціальністю).

Експертна комісія перевірила книгу наказів з кадрових питань (особового складу) та основної діяльності, оригінали трудових книжок, дипломи про вищу освіту, атестати доцентів, професорів, дипломи кандидатів наук, докторів наук та свідоцтва про підвищення кваліфікації. Принципових зауважень немає.

Висновок. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про повну відповідність кадрового складу викладачів, які здійснюють підготовку бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

5. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності

Університет повністю забезпечений матеріально-технічною базою для якісного здійснення освітньо-наукової діяльності. СумДУ має на своєму балансі належно обладнані навчальні корпуси, інформаційно-бібліотечний корпус, конгрес-центр, 8 власних гуртожитків та гуртожиток-готель, університетську клініку, 5

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

окремих спорткомплексів, більше 20 об'єктів громадського харчування, позаміський спортивно-оздоровчий центр, інфраструктуру забезпечення культурно-мистецького розвитку, а також споруди та відповідну інфраструктуру наукового, адміністративно-господарського, побутового, рекреаційного та виробничого призначення.

Заняття здійснюються у 63 лекційних аудиторіях (від 40 до 192 посадкових місць), 178 аудиторіях для групових занять, 102 навчальних лабораторіях, 78 класах комп'ютерного навчання, 30 спортивних та тренувальних залах, а також у 2 плавальних басейнах та реабілітаційному басейні, на 2 обладнаних стадіонах та на 10 спортивних майданчиках.

Постійно збільшується аудиторний фонд із креативним простором, створюються навчально-тренувальні центри та приміщення «вільного» перебування та самостійної роботи студентів у позанавчальний час. Створюються умови всеохоплюючого «простору інтернаціоналізації», а саме – оформлення кампусів, інформаційні стенди, двомовні покажчики (українською та англійською мовами) тощо. Реалізуються заходи з безбар'єрного доступу до усіх університетських споруд для осіб з особливими потребами.

Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу в СумДУ на одиницю фактичного контингенту здобувачів вищої освіти у 2018/2019 навчальному році становить 3,1 кв.метра на одного здобувача (без урахування змінності занять).

Аудиторії та лабораторії університету обладнані аудіовізуальною апаратурою та необхідним обладнанням та устаткуванням для здійснення освітнього процесу. Забезпеченість навчальних аудиторій мультимедійним обладнанням складає 49% при нормі Ліцензійних умов не менше 30%.

Випускова кафедра фінансів і підприємництва розташована у машинобудівному корпусі М, і на 100% забезпечена спеціалізованими лабораторіями, залами та кабінетами для освітнього процесу та наукової діяльності (4 спеціалізованих аудиторії безпосередньо розташовані в корпусі М, а ще 8 аудиторій знаходяться в інших навчальних корпусах університету, розрахованих на лабораторні заняття з групою до 15 осіб). Крім того, для освітнього процесу використовуються 9 комп'ютерних лабораторій (комп'ютерна техніка зі строком експлуатації не більше 8 років) та 5 лекційних аудиторій.

Університет використовує 9 власних гуртожитків (у тому числі гуртожиток-готель) і забезпечує місцями у гуртожитках усіх студентів, що потребують їх. Житлова площа на одного студента у гуртожитках становить 7,2 кв.м., що повністю відповідає вимогам СНіП та ДБН України.

Комплекс громадського харчування базового закладу вищої освіти має потужність близько 1,3 тисячі місць. Кількість відвідувачів з урахуванням змінності занять на одне місце у власних їдальнях та буфетах становить 4,9, що відповідає нормативам ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти».

Студенти та співробітники мають широкі можливості для організації дозвілля та розвитку мистецьких здібностей у галузі вокального, музичного, хореографічного, театрального, кіно- та фотомистецтва, літератури. Наявні актові зали, конференц-зали, мистецькі студії та території арт-простору закладу освіти дають можливість проводити не лише усі необхідні масові заходи, але і забезпечувати численні заходи регіонального та місцевого рівнів. Працюють гуртки,

клуби та творчі студії з культурно-мистецької роботи.

В університеті створена потужна база для розвитку фізкультури і спорту. Функціонують понад 40 спортивних споруд, на базі яких можуть одночасно займатись понад 5 тисяч осіб. Діють сучасний легкоатлетичний манеж, який має статус центру олімпійської підготовки, 2 плавальні басейни, лижна та водно-веслувальна бази, стадіони та обладнані спортмайданчики, тенісні корти, стрілецькі тири та майданчики для стрільби, шейпінг-центр, фітнес-центри, обладнані спортивні, тренажерні та тренувальні зали. Фізичною культурою за розкладом аудиторних занять студенти займаються за 14 видами спорту. У позанавчальний час діють спортивні секції з 36 видів спорту. Для осіб з особливими потребами проводяться заняття з адаптивної лікувально-фізичної культури у спеціалізованих залах, у тому числі залах кінезотерапії та фізичної реабілітації.

Діють позаміський спортивно-оздоровчий центр, на базі якого влітку працює дитячий оздоровчий центр, університетська клініка зі спеціалізованим реабілітаційним басейном, топографічним центром, фізіотерапевтичним та іншими відділеннями, а також медичний пункт з необхідними спеціалізованими кабінетами.

Висновок. Матеріально-технічна база, площа навчальних та службових приміщень, укомплектованість спеціалізованих аудиторій необхідним устаткуванням та обладнанням в достатній кількості забезпечує високий рівень освітнього процесу та відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

6. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

СумДУ характеризується високим рівнем інформаційної діяльності, що, у тому числі, підтверджується позиціонуванням у групі лідерів української вищої освіти за визначенням міжнародних рейтингів Webometrics World University Rankings та UniRank University Ranking. В університеті створена єдина інтегрована інформаційна система, котра формує сучасне науково-освітнє середовище. Зокрема, діють такі сервіси як особисті електронні кабінети викладачів та здобувачів вищої освіти.

В університеті добре налагоджена система бібліотечно-інформаційного забезпечення. До усіх складових бібліотечно-інформаційної системи навчально-наукового комплексу університету доступ здійснюється за єдиним читацьким квитком. До послуг читачів 49 бібліотек та бібліотечних пунктів, більшість з яких мають читальні зали, в тому числі обладнані автоматизованими робочими місцями для роботи з матеріалами електронної бібліотеки, електронного репозитарію університету та навчально-науковими інформаційними базами даних. Загальна кількість читальних залів базового закладу вищої освіти становить 21 одиницю сумарною потужністю 906 посадкових місць.

Єдиний бібліотечний фонд становить 3,1 млн. примірників з 401 тис. найменувань. Щорічно до фонду бібліотеки надходить понад 29 тис. примірників з 31 тис. найменувань. Передплачується 186 назв періодичних видань. Вітчизняні та зарубіжні періодичні видання з відповідної галузі знань, які є в бібліотеці університету та читальних залах відповідають потребам даної спеціальності.

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

Експертна комісія пересвідчилася, що забезпечення освітнього процесу навчально-методичною літературою задовольняє сучасним вимогам. Значну частину навчально-методичної літератури складають навчальні посібники та підручники з грифом МОН України, монографії, конспекти лекцій, які розроблені викладачами кафедри. Так, за останні п'ять років викладачами випускової кафедри видано 21 монографія та розділів в монографіях, 8 підручників та посібників з грифом МОН України, 20 наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН. Рівень забезпеченості навчальною, навчально-методичною, довідковою літературою дисциплін навчального плану складає 100%.

В університеті діє власна видавничо-поліграфічна база (працюють друкарня, редакційно-видавничий відділ, редакції періодичних видань університету). Послугами видавництва користуються усі структурні підрозділи університету та сторонні замовники друкованої продукції.

Система електронного навчання університету забезпечує доступ до матеріалів українською, англійською та російською мовами з майже 400 повнофункціональних курсів, розроблено понад 1,8 тис. віртуальних тренажерів та інтерактивних демонстрацій, більше 155 тис. тестових завдань, близько 800 відеоматеріалів та інших складових e-learning. Діє платформа «MiX» для використання технологій електронного навчання для студентів денної та заочної форм підготовки.

Електронний репозитарій СумДУ, який містить понад 65 тисяч документів, є національним лідером та входить до Топ-350 світового рейтингу Ranking Web of Repositories (за останні 5 років - понад 14 млн. завантажень документів користувачами зі 159 країн світу). Він виконує місію накопичення, систематизації, зберігання, довготривалого відкритого доступу та поширення у світовому науковому середовищі інтелектуальних надбань професорсько-викладацького складу університету.

Політика відкритого доступу реалізується через веб-систему СумДУ, інформаційна модель якої складається з понад 250 сайтів з актуальним контентом, у тому числі англійською, німецькою, французькою та іншими мовами світу та 7 інформаційними сервісами. Щодня її ресурси використовують близько 2 тисяч унікальних користувачів, 20% яких – з інших країн.

Високий рівень прозорості та публічності інформації забезпечується через її регулярне оприлюднення та оновлення, а також через об'єктивність кількісних та якісних характеристик діяльності СумДУ, відкритість доступу до інформаційних ресурсів, у тому числі освітніх.

Висновок. Експертна комісія зазначає, що стан інформаційного забезпечення освітнього процесу відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

7. Наукова діяльність та міжнародні зв'язки

Викладачі випускової кафедри беруть активну участь у міжнародних, міжвузівських конференціях, семінарах, мають та налагоджують подальші зв'язки з

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

країнами близького та далекого зарубіжжя, публікують свої роботи у міжнародних видавництвах. Все це сприяє якісній підготовці студентів.

Наукова діяльність кафедри фінансів і підприємництва здійснюється на основі тісної взаємодії науково-педагогічних працівників кафедри та науково-дослідної лабораторії.

Протягом останніх років на кафедрі склалися та розвиваються наукові напрямки: «Удосконалення державного фінансового контролю в Україні», науковим керівником якого є професор кафедри фінансів і підприємництва, доктор економічних наук, Басанцов І.В.; «Фінансовий механізм сталого розвитку», науковим керівником якого є завідувач кафедри фінансів і підприємництва, кандидат економічних наук, професор Боронос В.М.; «Стратегія розвитку інвестиційного ринку України», керівником якого є професор кафедри фінансів і підприємництва, доктор економічних наук, професор Кобушко І.М.; «Вартісно-орієнтоване управління інноваційною діяльністю підприємств», керівником якого є доцент кафедри фінансів і підприємництва, доктор економічних наук, професор Захаркін О.О.

Наукова складова навчання аспірантів в основному пов'язана з темами НДР що закріплені за кафедрою: «Економетричне моделювання механізму запобігання тіньовим схемам виведення капіталу через податкові та інвестиційні канали в Україні» (державний реєстраційний номер 0117U003930, науковий керівник – Кобушко І.М.), «Інноваційні драйвери національної економічної безпеки: структурне моделювання та прогнозування» (державний реєстраційний номер 0117U003922, науковий керівник - Захаркіна Л.С.), «Фінансове забезпечення регіонального розвитку в умовах ефективного природокористування» (державний реєстраційний номер 0115U002552, науковий керівник – Боронос В.Г.) «Теоретико-методичні засади відповідального портфельного інвестування як інструменту фінансового забезпечення сталого розвитку економіки» (державний реєстраційний номер 0115U002554, науковий керівник – Леус Д.В.), «Вартісно-орієнтоване управління підприємствами на основі стейкхолдерського підходу» (державний реєстраційний номер 0117U004069, науковий керівник – Захаркін О.О.), «Агрегативний інструментарій грошово-фінансового впливу на економічні системи» (державний реєстраційний номер 0117U004924, науковий керівник – Зайцев О.В.).

Значну увагу колектив кафедри приділяє науковій роботі зі студентами. Студенти залучаються до роботи над розробкою наукових напрямків кафедри, беруть участь у виконанні планових НДР при проведенні експериментальних та обчислювальних робіт, в теоретичних дослідженнях.

Якість наукової роботи зі студентами можна оцінити за результатами щорічного Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. Зокрема, у 2014/2015 н.р. – на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Гроші, фінанси, кредит» отримано два 3-х місця; на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» отримано 2 місце; у 2015/2016 н.р. на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Гроші, фінанси, кредит» отримано 3-тє місце; на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» отримано 3 місце; у 2016/2017 н.р. на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Бухгалтерський облік, аналіз та

аудит» отримано 1 місце. У 2018/2019 на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Фінансова безпека» отримано 3-тє місце.

Викладачі та аспіранти кафедри регулярно беруть активну участь у роботі і щорічно виступають з доповідями на науково-теоретичних та науково-практичних, всеукраїнських та міжнародних конференціях:

«Економічні проблеми сталого розвитку» – щорічна Міжнародна науково-практична конференція, присвячена пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми; «Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу» – щорічна Міжнародна науково-практична конференція, м. Суми; International Scientific Conference Innovative Potential of Socio-Economic Systems : the Challenges of the Global World, Part 1, December 22th, 2017. – Lisbon, Portugal; «Економіка, фінанси, облік та управління: оцінка та перспективи розвитку в Україні та світі» – Міжнародна науково-практична конференція, м. Полтава, 22 грудня 2017 р.; «Економічна система країни в контексті міжнародного співробітництва: стан та перспективи розвитку» – Міжнародна науково-практична конференція, м. Львів, 26-27 січня 2018 р.; «Сучасні наукові інновації» – II Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 24-25 лютого 2018 р.; «Корпоративні фінанси: проблеми та перспективи інноваційного розвитку» – I Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Київ, КНЕУ, 2016 р.; «Проблеми сучасної економіки» – Міжнародна науково-практична конференція, м. Запоріжжя, 11–12 вересня 2015 р.; «Перспективи розвитку економічної системи в умовах нестабільності» – Міжнародна науково-практична конференція, м. Дніпропетровськ, 4–5 вересня 2015 р.; «Розвиток національної економіки: теорія і практика» – Міжнародна науково-практична конференція, м. Івано-Франківськ, 3-4 квітня 2015 р., «Modern scientific potential» – International Scientific and Practical Conference, Sheffield, February 28 – March 7, 2015 та інших.

Викладачі публікують результати своїх наукових досліджень у міжнародних та фахових вітчизняних виданнях: Montenegrin Journal of Economics, Baltic Journal of Economic Studies, International Journal of Ecology & Development, Economic Annals-XXI; Маркетинг і менеджмент інновацій; Актуальні проблеми економіки; Проблеми і перспективи економіки та управління; Східна Європа: економіка, бізнес та управління; Інвестиції: практика та досвід; Причорноморські економічні студії; Проблеми системного підходу в економіці; Інфраструктура ринку; Економічний простір; Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки; Економіка: реалії часу; Глобальні та національні проблеми економіки; Економічний форум, тощо.

Викладачами випускової кафедри встановлені тісні наукові зв'язки з науковцями різних вищих навчальних закладів та інститутів: Політехнічний університет Мілану (м. Мілан, Італія), Австралійський національний університет (м. Канберра, Австралія), університет Вайкато (м. Гамільтон, Нова Зеландія), Грацький університет імені Карла і Франца (м. Грац, Австрія), Університет Кобленц-Ландау (м. Кобленц, Німеччина), Вища школа страхування і фінансів (м. Софія, Болгарія), тощо.

На кафедрі виконувались науково-дослідницькі гранти, замовниками яких були: фонд «Євразія» (Сполучені Штати Америки), НАТО (Бельгія, Греція), Міжнародна рада місцевих екологічних ініціатив (Фрайбург, Німеччина).

Підвищення кваліфікації викладачів здійснюється також шляхом стажувань за

кордоном. В рамках програми Erasmus Mundus у грудні 2015 р. підвищення кваліфікації в Університеті Бабеш-Беляй (Румунія) пройшов заступник завідувача кафедри д.е.н., Кобушко І.М. У рамках державної програми Міністерства освіти і науки України доценти кафедри Ілляшенко К.В. та Котенко Н.В. у 2015 р. пройшли стажування у Міланському технічному університеті, м. Мілан, Італія. У 2018 р. викладачі кафедри Абрамчук М.Ю., Гуменна Ю.Г., Захаркін О.О., Тютюнник І.В. пройшли підвищення кваліфікації у вигляді стажування в університеті в м. Бельско-Бяла (Польща). Доцент кафедри Скляр І.Д. пройшла стажування у 2015 р. у колегіумі Artes Liberales Варшавського університету. У 2016 р. в бізнес школі DKLex ACADEMY (м Таллінн) проходила стажування доцент кафедри Похилько С.В. У 2017 році д.е.н., проф. Кобушко І.М. проходив стажування за програмою Erasmus+ в університеті Кіпру.

Висновок. Кафедра фінансів і підприємництва має розгалужені зв'язки з зарубіжними університетами та установами. Наукова діяльність кафедри фінансів і підприємництва здійснюється на високому рівні, що сприяє підвищенню рівня наукової підготовки здобувачів бакалаврського ступеня за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

8. Якість підготовки випускників

Функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Сумському державному університеті базується на засадах Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», Стандартів та рекомендацій забезпечення якості у європейському просторі (ESG 2015) та кращих європейських практиках. Безперервна реалізація системи забезпечення якості є ключовим пріоритетом розвитку університету та забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності у світовому освітньо-науковому просторі. Університет приймає активну участь у грантових проектах відповідної спрямованості, у тому числі був визначений координатором від України у грантовому проекті Erasmus+ QUERE «Система забезпечення якості освіти у Україні: розвиток на основі стандартів та кваліфікацій».

В університеті на системній основі запроваджено щосеместрові опитування студентів щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін, що здійснюється на принципах забезпечення інформаційних умов для формування цілісного уявлення про якість викладання дисциплін в університеті та формування інформаційного забезпечення аналізу якості викладання дисциплін та вироблення управлінських рішень щодо її підвищення.

Вжиті відповідні заходи щодо формування та впровадження принципів академічної доброчесності. З метою сприяння академічній доброчесності у структурі інституційного репозитарію СумДУ створені відкрита колекція та електронний архів кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти. Також напрацьована необхідна нормативна база та постійно діюча система заходів щодо запобігання проявам

корупції, зловживань, а також виявлення, профілактики та попередження «неформальних» взаємовідносин викладачів та студентів.

В ході акредитаційної експертизи вибірково було перевірено 10 курсових робіт з дисциплін «Корпоративні фінанси» та «Інвестування». Рівень виконання курсових робіт в основному відповідає оцінкам, що були виставлені керівниками даних робіт. Розбіжність в оцінках під час захисту та проведенні експертизи є незначною.

Таблиця 8.1 – Результати вибіркової експертної перевірки курсових робіт з дисципліни «Корпоративні фінанси» освітньо-професійної програми «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

№	Прізвище та ініціали студента	Група	Тема курсової роботи	Оцінка під час захисту	Оцінка експерта
1	Нагорна В.О	Ф-71/1	Оцінка фінансової стійкості підприємства	добре	добре
2	П'ятко Д.А.	Ф-71/1	Особливості формування витрат підприємства та їх вплив на результати фінансово-господарської діяльності	добре	добре
3	Ляшко О.В.	Ф-71/1	Формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання та напрямки їх використання	добре	задовільно
4	Бакун Ю.В.	Ф-71/1	Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	добре	добре
5	Сероклін М.О.	Ф-71/1	Склад і структура оборотних коштів підприємства та шляхи їх оптимізації	задовільно	задовільно

Таблиця 8.2 – Результати вибіркової експертної перевірки курсових робіт з дисципліни «Інвестування» освітньо-професійної програми «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

№	Прізвище та ініціали студента	Група	Тема курсової роботи	Оцінка під час захисту	Оцінка експерта
1	Грибініченко Р.А.	Ф-61	Аналіз макроекономічних умов реалізації інвестицій в Україні	відмінно	відмінно
2	Білоус Ю.Г.	Ф-61	Аналіз державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні	відмінно	відмінно
3	Єрмоленко К.О.	Ф-61	Особливості і напрямки державної політики із залучення іноземних інвестицій	задовільно	задовільно
4	Суржикова І.І.	Ф-61	Способи залучення капіталу та характеристика основних джерел фінансування інвестиційних рішень	задовільно	задовільно
5	Валюх А.В.	Ф-61	Аналіз діяльності інститутів спільного інвестування в Україні	добре	задовільно

Одним із елементів системи забезпечення якості освітньої діяльності є проведення ККР. Аналіз результатів виконання ККР з відповідних дисциплін навчального плану бакалаврів освітньо-професійної програми «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (таблиця 8.3) свідчить про належний рівень знань студентів. Аналізуючи результати ККР та при безпосередній перевірці контрольних завдань з дисциплін циклу професійної та практичної підготовки студентів, експертна комісія дійшла висновку, що показники якості навчання в цілому відповідають визначеним при перевірці викладачами кафедри та несуттєво відрізняються в межах норми. Так, рівень знань бакалаврів якісно виконаних ККР з циклу професійної та практичної підготовки при самоаналізі складає 65,71%, а при безпосередній перевірці експертів 63,81%.

Проаналізувавши результати виконання ККР з дисциплін циклу загальної підготовки з дисциплін гуманітарної і соціально-економічної підготовки («Іноземна мова», «Українознавство з комунікативним курсом української мови», «Філософія»), з дисциплін природничо-наукової підготовки («Фінанси», «Статистика», «Менеджмент»), проведених в процесі самоаналізу, експертна комісія дійшла висновку, що абсолютна успішність виконання студентами ККР за циклом дисциплін гуманітарної і соціально-економічної підготовки знаходиться на рівні 100%, якісна – 60,98%, абсолютна успішність виконання студентами ККР за циклом дисциплін природничо-наукової підготовки знаходиться на рівні 100%, якісна – 64,58%, що відповідає державним вимогам акредитації.

Експертною комісією було перевірено навчально-методичні матеріали з виконання кваліфікаційних робіт бакалаврів. Темі бакалаврських робіт є досить різноплановими і в повній мірі відображають спрямованість роботи випускової кафедри. Значна увага в роботах приділена практичній апробації отриманих результатів. До керівництва бакалаврськими роботами залучені провідні фахівці, що мають наукові ступені доктора або кандидата наук. Рівень керівництва бакалаврськими роботами високий.

Результати експертизи рівня і якості виконання курсових робіт, перевірка знань студентів свідчать про досить високу їх здатність самостійно вирішувати професійні задачі у сфері фінансів і обліку у підприємстві із застосуванням комп'ютерної техніки та інформаційних технологій, а також обґрунтовувати, документувати і захищати прийняті рішення.

Висновок. *Аналіз результатів виконання ККР з дисциплін циклу професійної підготовки, а також результатів захисту курсових робіт свідчить, що якість підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідає державним вимогам акредитації.*

Таблиця 8.3 – Зведені результати виконання комплексних контрольних робіт студентами за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на першому (бакалаврському) рівні у Сумському державному університеті (експертиза).

№	Дисципліна	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі										Абсолютна успішність, %	Кількість навчання, %	Середній бал	Самоаналіз		Розбіжність		
				Кількість	%	5		4		3		2		Успішність, %	Середній бал				Успішність, %	Середній бал	Успішність, %	К-ть	%
						К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%										
Цикл професійної підготовки																							
1	Корпоративні фінанси	Ф-61	26	26	100	6	23	10	38	10	38	0	0	100	61,54	3,85	100	61,54	3,85	0	0	0	
		Ф-62	22	21	95	4	18	10	45	7	32	0	0	95	63,64	3,68	95	63,64	3,68	0	0	0	
2	Бухгалтерський облік	Ф-61	26	26	100	5	19	12	46	9	35	0	0	100	65,38	3,85	100	69,23	3,92	0	0	-3,85	-0,07
		Ф-62	22	21	95	3	14	11	50	7	32	0	0	95	63,64	3,64	95	68,18	3,68	0	0	-4,54	-0,04
3	Фінансовий аналіз	Ф-51/2у	9	9	100	2	22	4	44	3	33	0	0	100	66,67	3,89	100	66,67	3,89	0	0	0	0
	Всього за циклом		105	103	98	20	19	47	45	36	34	0	0	98	63,81	3,77	98	65,71	3,80	0	0	-1,9	-0,03

Голова експертної комісії
д.е.н., професор

Н.А. Хрущ

Н.А. Хрущ

Член експертної комісії
к.е.н., доцент

Л.А. Петренко

Л.А. Петренко

Ректор
Сумського державного університету

А.В. Васильєв

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

Н.А. Хрущ

9. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи по їх усуненню

Зауважень та приписів контролюючих органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності навчального закладу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з моменту останньої процедури акредитації **не було**.

При проходженні попередньої акредитаційної експертизи у 2014 році за спеціальністю Переліку 2010 р. 6.030508 «Фінанси і кредит», яка у відповідності до затвердженого МОНУ Акту узгодження трансформована у спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», експертною комісією МОНУ у складі: голова комісії – Колодізев Олег Миколайович, завідувач кафедри банківської справи Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор; член комісії: Кузнєцова Людмила Вікторівна, професор кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету, доктор економічних наук, професор були висловлені такі зауваження та пропозиції:

- продовжити роботу з оновлення змісту, засобів і методик навчання з урахуванням проблем теорії та практики діяльності організацій малого та середнього бізнесу м. Суми та Сумської області;

- більш широко реалізовувати міжнародні освітні проекти, зокрема, забезпечення участі викладачів кафедри у підвищенні кваліфікації за кордоном з одержанням відповідних міжнародних сертифікатів;

- інтенсифікувати магістерські та аспірантські обміни та стажування молодих вчених і провідних викладачів кафедри у Європейських університетах в контексті Євроінтеграційних процесів та у відповідності до вимог Болонської хартії;

- активізувати профорієнтаційну роботу з метою залучення додаткового контингенту абітурієнтів.

Кафедра врахувала ці зауваження, зокрема:

- для підвищення якості підготовки студентів 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» в навчальний процес впроваджуються технології дистанційної освіти, змішаного навчання зокрема за останні 5 років для всіх дисциплін навчального плану були розроблені дистанційні курси українською мовою. До навчального процесу постійно залучаються професіонали-практики керівної ланки фінансових установ, підприємств та організацій м. Суми та Сумської області;

- за останні 5 років викладачі кафедри неодноразово брали участь у підвищенні кваліфікації за кордоном з одержанням відповідних міжнародних сертифікатів. У грудні 2015 р. підвищення кваліфікації в Університеті Бабеш-Беляй (Румунія) пройшов заступник завідувача кафедри д.е.н., Кобушко І.М. у рамках програми Erasmus Mundus У рамках державної програми Міністерства освіти і науки України доценти кафедри Ілляшенко К.В. та Котенко Н.В. у 2015 р.

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

пройшли стажування у Міланському технічному університеті, м. Мілан, Італія. У 2018 р. викладачі кафедри Абрамчук М.Ю., Гуменна Ю.Г., Захаркін О.О., Тютюник І.В. пройшли підвищення кваліфікації у вигляді стажування в університеті в м. Бельско-Бяла (Польща). Доцент кафедри Скляр І.Д. пройшла стажування у 2015 р. у колегіумі Artes Liberales Варшавського університету. У 2016 р. в бізнес школі DKLex ACADEMY (м Таллінн) проходила стажування доцент кафедри Похилько С.В.

– за звітний період значна робота була проведена з організації стажування молодих вчених і провідних викладачів кафедри у Європейських університетах а також міжнародної мобільності студентів кафедри. Так, у 2017 році д.е.н., проф. Кобушко І.М. проходив стажування за програмою Erasmus+ в університеті Кіпру. У 2018 році студентка четвертого курсу Гулак Валерія пройшла конкурсний відбір програми міжнародної мобільності Erasmus+ та розпочала навчання в університеті Альмерії (Іспанія), а у 2017 році вона брала участь в одному з проєктів молодіжної культурної обмінної програми Erasmus+, а саме в «Metropolis – Urban Learning – Transformers of Cities», який проходив у місті Вісбаден, Німеччина. У 2017-18 н.р. студентка Карабець Карина проходила навчання в Університеті Аристотеля в Салоніках (м. Салоніки, Греція) у рамках програми Еразмус+КА1.

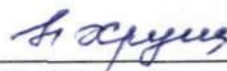
– значну увагу кафедра приділяє профорієнтаційній роботі зі серед учнів навчальних закладів загальної середньої освіти, технікумів та коледжів м. Суми, Сумської та інших областей України. З потенційними абітурієнтами викладачі кафедри постійно проводять тематичні зустрічі, круглі столи, семінари, турніри із фінансової гри Cash Flow, екскурсії до музею грошей СумДУ, тощо.

10. Загальні висновки експертної комісії

Випускова кафедра фінансів і підприємництва СумДУ має достатній навчально-методичний та науковий потенціал, висококваліфікований професорсько-викладацький склад, достатнє матеріально-технічне та інформаційне забезпечення, що гарантує якісний рівень підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Підготовка фахівців здійснюється з урахуванням особливостей регіону та на базі вивчення потреб підприємств та організацій у фахівців цього напрямку.

Освітній процес побудовано на базі оволодіння студентами широким колом дисциплін циклів загальної та професійної підготовки. Усі дисципліни навчального плану мають відповідне навчально-методичне забезпечення, яке охоплює робочі програми, лекційний матеріал, плани семінарських занять, підручники та необхідну кількість навчально-методичної літератури. Кафедра здійснює активну співпрацю зі всіма структурними підрозділами університету, які беруть участь у підготовці бакалаврів. Методичне забезпечення постійно

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

оновлюється. До навчального процесу включаються результати наукових досліджень кафедри та сучасні інформаційні технології.

Наукова та педагогічна кваліфікація кадрового складу кафедри фінансів і підприємництва забезпечує навчальний процес на рівні вимог нормативних документів. Викладачі, що забезпечують викладання лекційних годин з дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей мають наукові ступені докторів або кандидатів наук з досвідом роботи за фахом. Постійно здійснюється оновлення педагогічного складу кафедри шляхом залучення до викладання молодих спеціалістів та аспірантів.

Наявні навчальні площі, обладнання, устаткування спеціалізованих кабінетів та комп'ютерних лабораторій, фонд і читальні зали бібліотеки, побутова база дозволяють забезпечити необхідні умови для проведення освітнього процесу та науково-методичної роботи на належному рівні, відповідно до вимог інструктивних і нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

На підставі матеріалів, поданих на акредитацію Сумським державним університетом, та перевірки результатів діяльності на місці, експертна комісія дійшла висновку, що освітньо-професійна програма «Фінанси та облік в підприємстві» підготовки бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення в цілому відповідають встановленим вимогам до зазначеного рівня вищої освіти і можуть забезпечити державну гарантію якості освіти.

Вважаємо за необхідне висловити зауваження та пропозиції, які не входять до складу обов'язкових і не впливають на рішення про акредитацію, але дозволять поліпшити якість підготовки здобувачів.

Рекомендувати керівництву Сумського державного університету звернути увагу на наступне:

- *продовжити роботу з розробки та оновлення контенту навчальних курсів системи дистанційного навчання, у тому числі іноземною мовою з метою залучення іноземних студентів;*

- *проводити роботу з удосконалення змісту робочих програм дисциплін, які входять у навчальний план підготовки бакалаврів, щодо відповідності їх змісту потребам потенційних роботодавців;*

- *підвищити ефективність профорієнтаційної роботи з майбутніми абітурієнтами на основі використання сучасних інформаційних технологій та соціальних мереж;*

- *активізувати обміни та стажування викладачів кафедри у провідних університетах світу;*

- *здійснювати заходи щодо підтримки наукових досліджень молодих науковців та обдарованих студентів, залучених до наукової та науково-дослідної роботи.*

Експертна комісія рекомендує Міністерству освіти і науки України акредитувати освітньо-професійну програму «Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у Сумському державному університеті.

Голова експертної комісії
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Хмельницького національного університету

 Н.А. Хрущ

Член експертної комісії
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та підприємництва
Державного вищого навчального закладу
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

 Л.А. Петренко

З експертними висновками ознайомлений

Ректор
Сумського державного університету

А.В. Васильєв

Дата «29» травня 2019 року

Голова експертної комісії Н.А. Хрущ

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
відповідності рівня підготовки бакалаврів освітньо-професійної програми
«Фінанси та облік в підприємстві» зі спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування» у Сумському державному університеті
державним вимогам до акредитації спеціальності

Якісні характеристики підготовки бакалавра			
Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	відповідає
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	відповідає
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	відповідає
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	60,98	+10,98
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	64,58	+14,58
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	98	+8
2.3.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	63,81	+13,81

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

Н.А. Хрущ

1	2	3	4
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	-
3.1.2 Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях; участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	-

Голова експертної комісії
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Хмельницького національного університету

 Н.А. Хрущ

Член експертної комісії
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та підприємництва
Державного вищого навчального закладу
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

 Л.А. Петренко

З експертними висновками ознайомлений

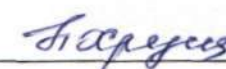
Ректор
Сумського державного університету

А.В. Васильєв

Дата «29» травня 2019 року

Голова експертної комісії

 Н.А. Хрущ

ДЕКЛАРУВАННЯ
виконання вимог Ліцензійних умов
провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньо-професійною програмою «Фінанси та облік в підприємництві»
за першим (бакалаврським) рівнем у Сумському державному університеті

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за першим (бакалаврським) рівнем	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
КАДРОВІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Наявність групи забезпечення провадження освітньої діяльності з науково-педагогічних та наукових працівників, які працюють за основним місцем роботи, здійснюють освітній процес за відповідною спеціальністю та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (входили) до жодної іншої групи забезпечення у поточному семестрі:	+	+	відповідає
1) достатність чисельності групи – у розрахунку на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти усіх рівнів, курсів та форм навчання (для дистанційної форми – не більше 60 здобувачів)	+	+	відповідає
2) частка тих, хто має науковий ступінь та / або вчене звання (встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність за відповідною спеціальністю: не менше 20% для рівнів молодшого бакалавра та молодшого спеціаліста (до 01.09.2019 р. з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію), 50% – бакалавра, 60% – магістра, доктора філософії)	20/50/60	100	+50
3) частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та / або вчене звання професора (встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність за відповідною спеціальністю: не менше 10% для рівня бакалавра, 20% – магістра, 30 % – доктора філософії)	10/20/30	36	+6
2. Здійснення освітнього процесу науково-педагогічними та науковими працівниками, які мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням видів та результатів, перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов	не менше чотирьох видів та результатів підпунктів 1—18 пункту 30 Ліцензійних	+	відповідає

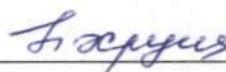
Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

1	2	3	4
	УМОВ		
3. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	відповідає
<p><i>Примітки: Види і результати професійної діяльності особи за спеціальністю, яка застосовується до визнання кваліфікації, відповідної спеціальності (п.30 Ліцензійних умов):</i></p> <p>1) наявність за останні п'ять років наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection;</p> <p>2) наявність не менше п'яти наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;</p> <p>3) наявність виданого підручника чи навчального посібника або монографії;</p> <p>4) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;</p> <p>5) участь у міжнародних наукових проектах, залучення до міжнародної експертизи, наявність звання "суддя міжнародної категорії";</p> <p>6) проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;</p> <p>7) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/заяченого Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої освіти МОН;</p> <p>8) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;</p> <p>9) керівництво школярем, який зайняв призове місце III—IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, II— III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів — членів Національного центру "Мала академія наук України"; участь у журі олімпіад чи конкурсів "Мала академія наук України";</p> <p>10) організаційна робота у закладах освіти на посадах керівника (заступника керівника) закладу освіти/інституту/факультету/відділення (наукової установи)/ філії/кафедри або іншого відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу/відділу (наукової установи)/навчально-методичного управління (відділу)/лабораторії/іншого навчально-наукового (інноваційного) структурного підрозділу/вченого секретаря закладу освіти (факультету, інституту)/відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;</p> <p>11) участь в атестації наукових працівників як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради (не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад);</p> <p>12) наявність не менше п'яти авторських свідоцтв та/або патентів загальною кількістю два досягнення;</p> <p>13) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання, конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій загальною кількістю три найменування;</p> <p>14) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету/журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком/проблемною групою; керівництво студентом, який став призером або лауреатом Міжнародних мистецьких конкурсів, фестивалів та проектів, робота у складі організаційного комітету або у складі журі міжнародних мистецьких конкурсів, інших культурно-мистецьких проектів; керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу;</p>			

Голова експертної комісії

Н.А. Хрущ

1	2	3	4	
15) наявність науково-популярних та/або консультаційних (дорадчих) та/або дискусійних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п'яти публікацій;				
16) участь у професійних об'єднаннях за спеціальністю;				
17) досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років;				
18) наукове консультування установ, підприємств, організацій протягом не менше двох років.				
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
щодо матеріально-технічного забезпечення				
1	Забезпеченість навчальними приміщеннями для проведення освітнього процесу (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів)	2,4	3,1	+0,7
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	49	+19
3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає
	2) пунктів харчування	+	+	відповідає
	3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
	4) спортивного залу	+	+	відповідає
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
	6) медичного пункту	+	+	відповідає
4	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання освітніх програм	+	+	відповідає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
щодо навчально-методичного забезпечення				
1	Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2	Наявність навчального плану	+	+	відповідає
3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
4	Наявність програм з усіх видів практичної підготовки до кожної освітньої програми	+	+	відповідає
5	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відповідає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
щодо інформаційного забезпечення				
1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менше чотирьох найменувань	11	+7
2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відповідає

	1	2	3	4
3	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових працівників) діяльність, зразки документів про освіту, умови для доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
4	Наявність сторінки на офіційному веб-сайті закладу освіти англійською мовою, на якому розміщена основна інформація про діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітні/освітньо-наукові програми, зразки документів про освіту)	+	+	відповідає

Голова експертної комісії
 доктор економічних наук, професор,
 завідувач кафедри фінансів,
 банківської справи та страхування
 Хмельницького національного університету

 Н.А. Хрущ

Член експертної комісії
 кандидат економічних наук, доцент,
 доцент кафедри економіки та підприємництва
 Державного вищого навчального закладу
 «Київський національний економічний
 університет імені Вадима Гетьмана»

 Л.А. Петренко

З експертними висновками ознайомлений

Ректор
 Сумського державного університету

 А.В. Васильєв

Дата «29» травня 2019 року

Голова експертної комісії

 Н.А. Хрущ